Supliment gratuit la ziarul EPOCA

HARTA RESBOIULUĬ GRECO-TURC

CRETA

Răscoalele anterioare

Chestiunea cretană, care agită azĭ toată lumea politică europeană, a luat naştere în marea luptă elenică de la 1821.

De câte orĭ s'a manifestat această chestiune în urma răscoalelor carĭ aŭ urmat după proclamarea regatuluĭ grecesc, la 1833, 1841, 1866, 1877—78, 1886 şi anul trecut, niciuna din marile puterĭ nu a luat apărarea cretanilor. Unele din puterĭ aŭ căutat chiar să tragă folos pentru ele din agitaţiile cretanilor, cum a fost Rusia în 1868.

Principala răscoală a cretanilor a fost cea de la 1867, care a durat doŭ anĭ, şi în cele din urmă ameninţa să ia proporţiĭ îngrijitoare în Orient.

Conferinţa de la Paris puse capăt răscoaleĭ. Verdictul eĭ a fost dat în 20 Ianuarie 1869. Acest verdict confirma iradeaua din 1867, care, modificată prin convenţia încheiată la 1878 între Poartă şi delegaţiĭ cretanĭ, a acordat cretanilor următoarele reforme, de care se bucură şi azĭ:

Organizarea

Insula este împărţită în 5 guvernăminte şi 23 eparchiĭ. O adunare generală discută şi hotăreşte asupra intereselor speciale ale insuleĭ. Actele publice se dresează în limbile greacă şi turcă; totuşi discuţiunile Adunăreĭ generale, care se compune din 49 membri creştinĭ şi 31 musulmanĭ, să fac numaĭ în limba greacă. Puterea judecătorească este cu totul independentă de puterea executivă. Creta are 23 judecătoriĭ de pace, 5 tribunale de prima instanţă, 3 tribunale comerciale şi o Curte de apel. Puterea publică numără 2052 de oamenĭ recrutaţi, afară de colonel, din indigenĭ.

Aceste reforme nicĭ nu aŭ satisfăcut pe cretanĭ, nicĭ nu au adus vre-o îmbunătăţire stăreĭ mizerabile a insuleĭ.

Indolenţa administrativă, lăcomia paşalelor şi desele răscoale aŭ redus pe cretanĭ la mizerie. In toată insula nu maĭ există o singură cale de comunicaţie, transporturile se fac cu catirĭ; în portul Candia, unul din cele maĭ bine înzestrate de natură, nicĭ nu maĭ pot intra vasele; birurile sunt grele, insula e pustiită, iar populaţiunea, care se ridica la un milion de locuitorĭ în timpul dominaţiĭ veneţiane, este azĭ redusă la o treime.

Starea economică

Din punct de vedere economic Creta nu maĭ are azĭ nicĭ o importanţă. Cea maĭ mare parte a insuleĭ este necultivată, din lipsă de braţe. Totuşi toate produsele ţărilor meridionale ale Europeĭ şi nordului Africeĭ găsesc un teren admirabil în Creta. Marea şi frumoasa cîmpie Messara produce grîne, a căror productiune ar putea fi de zece orĭ maĭ mare ca azĭ. Vinul şi mierea se produc în calităţĭ superioare şi cantităţĭ destul de marĭ. Dar principala productiune a insuleĭ este untdelemnul, care se exportă în cantităţĭ destul de însemnate, iar o parte se întrebuinţează pentru fabricarea săpunuluĭ, fiind două-zeci manufacture la Canea şi un maĭ mare număr la Candia.

Valoarea exportuluĭ variază între 5—10 milioane francĭ; importul atinge abia două treimĭ din export.

Creta are o suprafaţă de 8618 km. p. şi o populaţie 294 miĭ locuitorĭ, din care: 88.487 musulmanĭ, cea maĭ mare parte renegaţĭ, trecuţĭ din diferite cauze la islamism, 24 armenĭ, 205 miĭ creştinĭ, 684 evreĭ şi alţiĭ. Numărul creştinilor în raport cu acel al musulmanilor este decĭ de 69,7 %.

Răscoala de azĭ

Azĭ cretanĭ sunt din noŭ în plină răscoală contra dominaţiĭ otomane. Un viitor apropiat ne va arăta dacă de astă dată glasul lor va fi auzit saŭ dacă nu cum-va răscoala lor nu va servi de pretext pentru producerea unor altor evenimente ale căror urmărĭ nimenĭ nu le poate prevedea.

Forţele Greciei

In timp de răsboiŭ efectivul armateĭ greceştĭ se presintă ast-fel:

55 bat. de inf. à 1000 oamenĭ	61.620
18 escadr. à 150 oamenĭ	2.880
29 baterĭi, à 6 tunurĭ, à 130 oamenĭ	6.942
16 comp. geniŭ	4.682
Tren de echipagiĭ	2.000
Jandarmeria	4.400
Total	82.125

Armata teritorială: 8 anĭ à 12.000 oamenĭ 96.000, reducîndu-se 20 la sută, rămîne 76,800 oamenĭ oamenĭ. Adică Grecia poate dispune la un moment dat de 150.000 oamenĭ armaţi.

Flota se compune din:

2 cuirasate 1880—90	cu	90	tunurĭ
1 corv. cuirasată 1869	»	20	»
1 gard-côte 1867	»	8	»
1 încrucişător 1880	»	2	»
3 corvete 1858—85	»	37	»
9 canoniere 1858—84	»	27	»
51 torpiloare			
68 bastimente		184	tunurĭ

Personalul floteĭ se compune din: 2 contra amiralĭ, 10 căpitanĭ de vase, 16 căp. de fregată, 20 căp. de corvetă, 63 locot. de vase, 58 sub.-locot., 169 ofiţerĭ, 16 cadeţĭ, 19 ingineri şi mecanicianĭ, 26 ofiţerĭ sanitarĭ, 587 sub-ofiţerĭ, 1643 matelotĭ.

Forţele Turciei

Efectivul armateĭ de uscat a imperiuluĭ turcesc, se poate ridica, în timp de răsboiŭ, la 700 miĭ oamenĭ, cuprinzîndu-se bine înţeles şi armatele din Asia Mică şi din Arabia.

Flota se compune din:

3 cuirasate	1868-85	cu	37	tunurĭ
2 nav. cu turelă	1864-92	»	32	»
3 bast. cu bat. blindate	1864-65	»	33	»
12 cor. cuirasate	1864-75	»	91	»
1 monitor cuir.	1868	»	5	»
11 canon. »	1859-89	»	12	»
2 » de răs.	1864	»	4	»
15 torp. de I cl.	1888-92			
7 » » II »	1885-90			
2 încruciş. » »	1890-92	»	18	»
3 yacturĭ	1861-88			
3 aviso				
64 bastimente			233	tunurĭ

Personalul marineĭ se compune din: 2 amiralĭ, 9 v.-amiralĭ, 16 c. amiralĭ, 130 căp. de vase, 35 căp. de fregate, 35 căp. de corv. 300 locot.-căp., 450 locot., 997 ofiţerĭ, 480 mecanicienĭ, 50 de medicĭ, 40 comisarĭ, vre-o 3000 sub-ofiţerĭ şi matelotĭ.

Peninsula balcanică

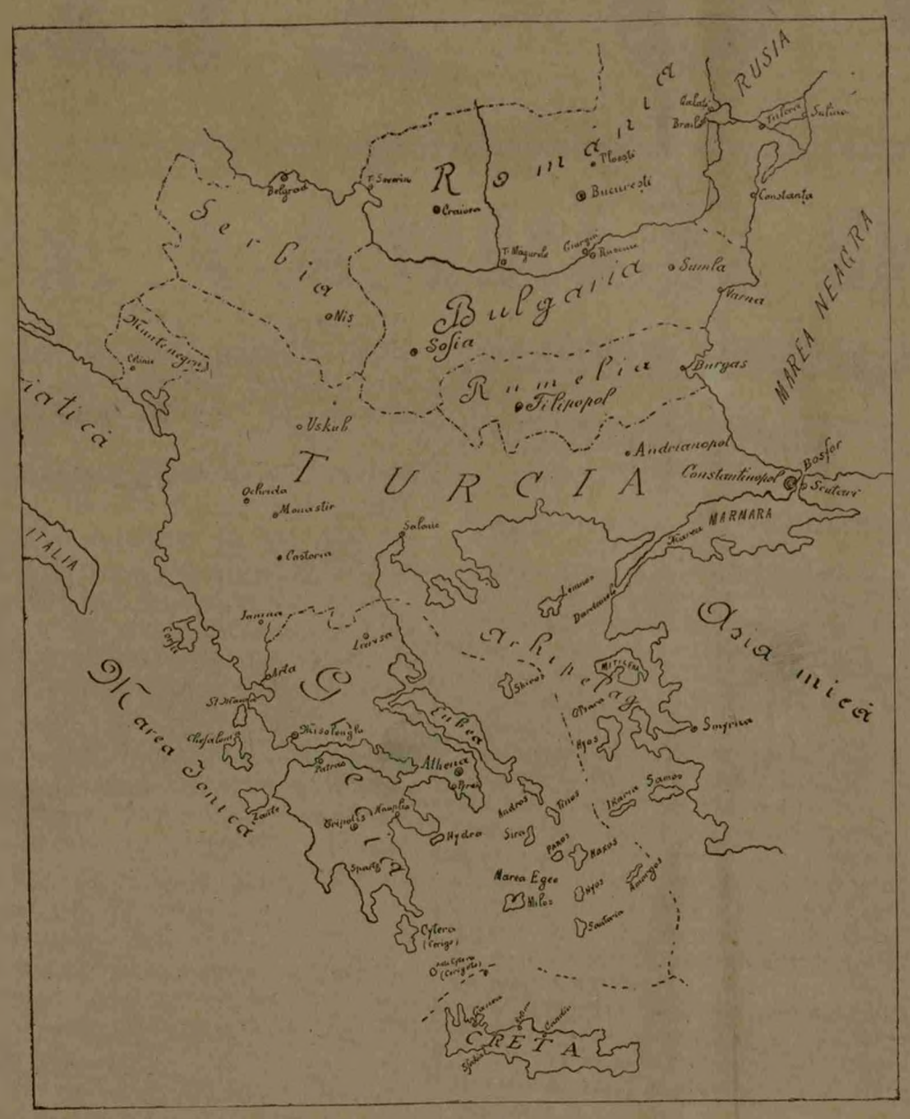

Creta

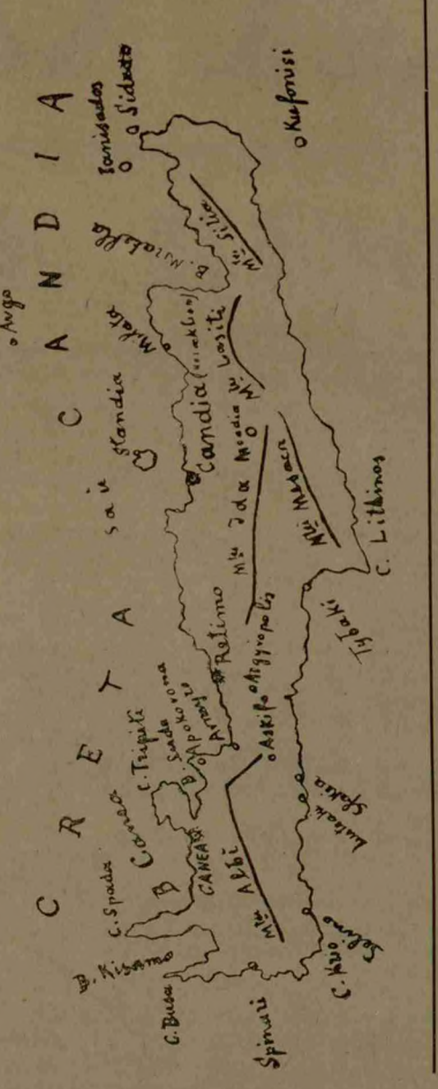

In afară de serviciul Havas, EPOCA are în Europa patru corespondenţĭ specialĭ şi anume:

D. **T. Pisani** la Atena.

D. **M. E. Papamihalopol** la Bruxelles.

D. **M. Ring,** redactor principal al ziaruluĭ *Neues Wiener Tagblatt*, la Viena.

D. **L. Miron,** un romîn din Sofia, care s'a angajat a ne ţine la timp în curent cu orĭ-ce mişcare din Bulgaria şi Macedonia.

Harta teatruluĭ de rezboiŭ

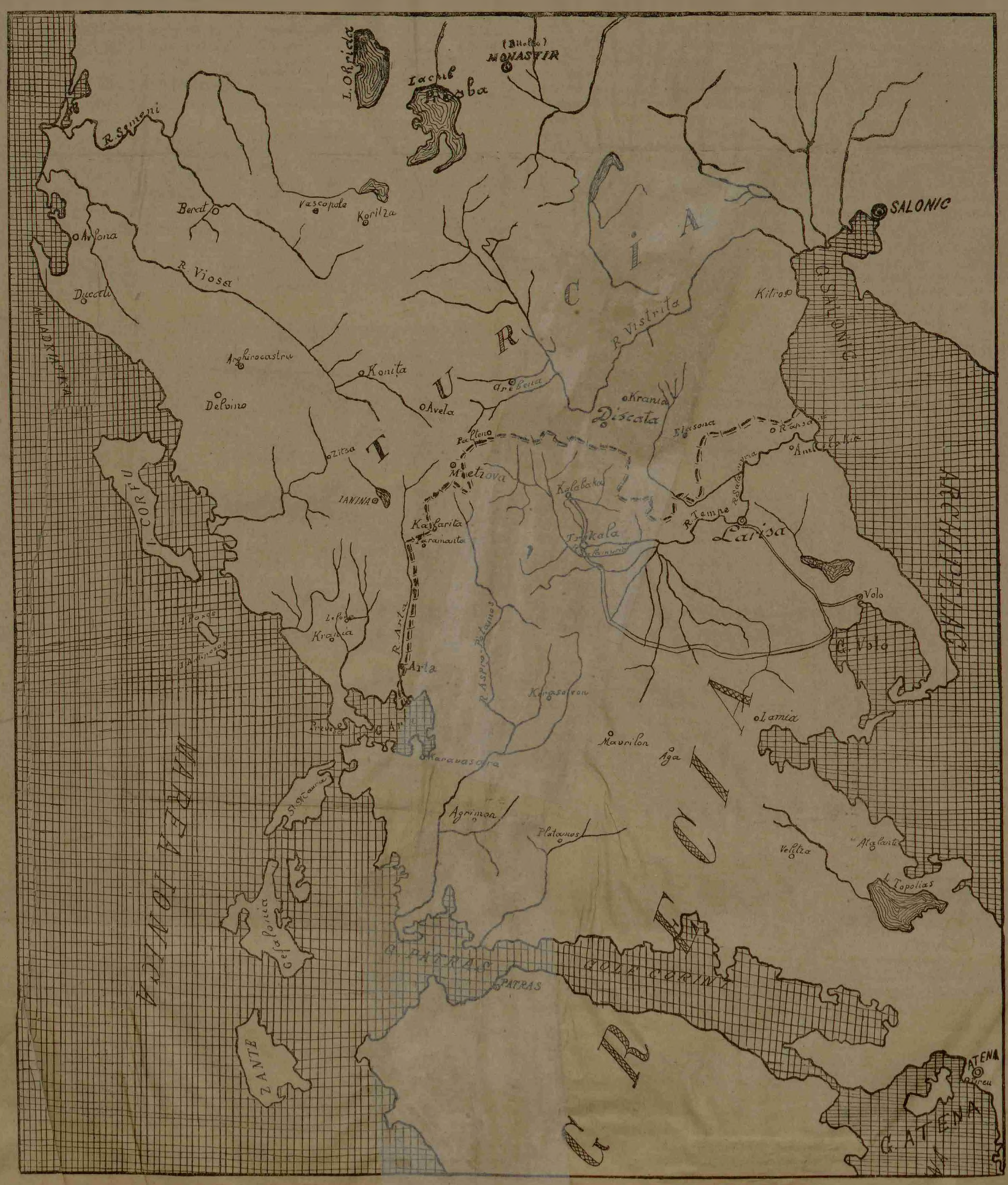

www.dacoromanica.ro

Tipografia «Epoca» str. Clemenţeĭ, 3.